

SÜMEG ÉS VIDÉKE

(SÜMEG-SZENT-GRÓT.)

TÁRSADALMI HETILAP.

A SÜMEGVIDÉKI GAZDAKÖR ÉS A SÜMEGI NÉPBANK HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik minden vasárnap.

HIRDETÉSEK: 2 hasábról polttör egyeztetési díj 10 Ft., többszöri hirdetésnél 14 Ft. — Hivatalos hirdetéseknek minden szöveg 4 Ft. — Hirdetéseket és újság MORVAT GÁBOR nyomdájába küldendők.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:		A lap szellemi részét illető közleményeket a szerkesztőséghez kérünk. Előfizetési pénzek Horvát Gábor könyvnyomdájába küldendők. Kéziratokat nem küldünk vissza.
Egész évre	8 kor.	ELES KAROLY.		
Fél évre	4 kor.	A kiadók nevében:		
Negyed évre	2 kor.	Lukonich Gábor dr.		
Egyes szám ára 20 fillér.		Bárdó György dr. Darnay Kálmán.		

Az emberirtó.

A bécsi alkohol ellenes kongresszus és a Budapesten megindult mozgalom ismét a pálinkára tereli a figyelmet, az ördögnek erre az italára, amely sűrű sorokban kergeti az emberi életet a halál karjaiba és szállítja a lelkeket a pokol fenekére.

Nincs korunkban az emberiségnek nagyobb átká, rettenetesebb csapása, mint a pálinka. Véres háborúk, pusztító dögvészek, gyilkos betegségek nem végeznek az emberiségben oly szörnyű rombolást, mint az alkohol, a pálinka. Megtámad mindent, ami az emberben igaz, jó és szép; meg mindent, ami becses és értékes. Megtámadja lassan és biztosan, mint a rejtekhelyen tartózkodó bandita az áldozatát.

A pálinka első áldozata a test épsége és egészsége. Összejárja ennek minden porcikáját, megtámadja a szervezetet és szétmállasztja ellenálló képességét. Számítalan betegség szülőanyja lesz, mert a pálinka tüzetől elsorvasztott szervezett képtelen a legkisebb külső hatásoknak is ellenállani s a betegségek ellen védekezni. Így időnap előtt elveszíti a test rugalmasságát, munkabíró erejét és hanyatlik a sirba akkor, midőn rendes életmód mellett még mint családjának fenntartója, a hazának munkás polgára örvendhetett volna az életnek.

A test egészsége után áldozatul esik a szellem is. A pálinka megbénítja az agy működését, eltompul az Istennek egyik legszebb

adománya, az ész s helyébe szánalmat keltő bárgyuság, hülyeség lép. Azután fölbomlik az egész lelki egyensúly, örök homály borul az áldozat agyára, az örületnek örök éjszakája. A statisztika bizonyítja, hogy az örültek házának harmadrészét a pálinka szállítja.

És áldozatul esik az emberi léleknek legnemesebb tulajdonsága, az erkölcs. A pálinka mámorában dúsán tenyészik a bűnök minden fajtája. A pálinka megragadott áldozatának tönkreteszti itélő képességét, megtöri akaratának erejét és az önuralmat. Egyetlen egy szenvedély uralkodik rajta legyőzhetetlenül, az ivás szenvedelme, aminek fölláldoz e világon mindent: föl önmagát, családját, mások vagyont és életét és föl a saját becsületét és lelki üdvösségét is.

De az alkoholizmus nem csak a jelen generációt teszi tönkre. Romboló hatása megnyilatkozik a gyermekekben és az unokákban is. A második, harmadik generáció testi épsége, egészsége és lelki ereje is áldozatul esik a pálinka pusztító hatalmának. És ebben rejlik legborzasztóbb veszedelme, mert ha egész néposztályok rabjaivá esnek, úgy — különösen a kisebb nemzeteknek — sirját ássa meg. Elgyöngült, elcsenevészett, minden nemesebb ideál iránt érzéketlen nép elpusztul a nemzetek versenyében. Nem kellene véres, irtó háborúk ellene, önmagától hull le az élet fájárul, mint a hitvány gyümölcs, amelyet belső féreg emésztett meg.

A legbecesebb egyéni, társadalmi és nemzeti kincsek hamvadnak el tehát a pálinka

tüzében. Ez a tűz pedig rohamosan terjed a mi magyar népünk soraiban is. Az előtt a magyar borivó nemzet volt, aminek veszedelme össze sem fogható a pálinkáéval. A pálinkát hagyta a tótnak, polyáknak és egyéb nemzetnek. Ma gebulát (pálinkát) iszik a magyar. Reggel, délben, este ezt viszi Bacchus oltárára. Ezzel az ördögi itallal él maga, felesége, gyermekei, ezzel itatja meg még a vánkossbéli csecsszópa kisedét is. Mi tudjuk, látjuk ezt, akik a nép között élünk és szívszorongva nézzük, mint pusztul, mint aljasodik, mint sülyed fokról-fokra lejjebb a magyar.

E borzasztó lejtőn meg kell állítani népünket, különben nem lesz Magyarország. Ez a föladat pedig az államra vár. A pálinka rettenetes hatalmával ma már csak az állam ereje tud győzedelmesen megbirkózni. Hatalmas szenvedélyek csakis nagy erővel fojthatók el. Az egyes intézetek, az iskola, az egyház, a társadalom is szívós kitartással és lankadatlan buzgalommal tehet valamit, kiragadhat egyes embert, egyes családot a pálinka pusztító hatalmából, de általános javulást csakis az állam közbelépése eredményezhet. E célból el kell ejteni a rideg fiskális szempontokat a sokkal magasabb erkölcsi érdekek biztosítása előtt. Mert mindaddig, míg csak fő-fő jövödelem forrásul tekintik a népek szeszfogyasztását, addig akármit tesznek a társadalmi tényezők, a pálinka fogyasztása csak emelkedni fog. Meg kell tehát szorítani a pálinkamérések számát, nagy adót kell vetni a szesz fogyasztására, sőt oly vidékeken,

A kadét.

— A Sümeg és Vidéke eredeti tárcája. —

I.

... Éjjel felé a tiszt urakon valamennyin erőt vettek a színes hangulatok, káprázatok és legfeljebb csak abban különböztek egymástól, hogy egyikük vörösnek, a másikuk narancsszínűnek, a harmadik meg kékek látta a világot. Ez alatt a világ alatt pedig a kis vidéki kávéházat kell érteni, amelyet egy időig az ezred tisztikara bojkottált. Kiadták ugyanis az ordre du bataillet, hogy abba a kávéházba, amelybe civilek is járnak, tiszt nem teszi be a lábát.

Oka ennek a szigorú parancsnak az volt, hogy az ezredes ur felesége és a polgármesterné valamin összekülönböztek egy jótékonyági bálon. Mi lehetett ennek a legtermészetesebb következménye? Az, hogy az ezred tisztjeinek nem volt szabad ezentul civilek közé menniök, tehát a kávéházba sem. Hangsúlyozni kell ezt az a-t, mert a városkában nem volt több kávéház, így tehát a tisztok egész délutánokon át azzal mulattak, hogy kaszárnyaviziteket tartottak a legénység rémületére, vagy pedig a tiszt étközben ásitottak.

Mikor azután kellő formában elégtételt kapott az ezredesné, egyszerre becsületes ember lett a polgár is, aminek nem annyira a polgárság örült, mint inkább a tisztikar, hogy hála Istennek, lehet ismét hol agyonütni a délutánokat és az átkozottul unalmas estéket.

Sajátságos, hogy az ezredes urnak és a tiszteknek ez a jó véleménye a polgárságról első sorban abban nyert kifejezést, az immár békés napokban, hogy nap-nap után óriási dözsölések folytak a kávéházban, úgy, hogy a kávé buzgón imádkozott azért, hadd legyenek csak efféle konfliktusok, annál édesebb a kibékülés s — annál több konyakot meg pezsgőt fogyasztanak a tiszt urak a kibékülés örömeire . . .

A negyedik zászlóalj potrohos parancsnoka, Seld alezredes vitte a szót:

— No, ha holnap sem lesz velünk ő excellenciája megelégedve, akkor soha.

Egy kis tömsi fiatalember, valami tiszteletbeli vármegyei harmadik aljegyző vágott közbe:

— Miért éppen most, alezredes ur?

Az ital, úgy látszik, azt eredményezte az alezredesben, hogy kezdett egyszerre őszinteségi rohamokban szenvedni:

— Mondja, aljegyző ur, ugy-e tudja, hogy két hónapig nem jártunk kávéházba?

— Tudom.

— Nos, mit gondol, mit tettünk ez alatt az idő alatt?

— Azt már nem tudom.

Most már kitört az alezredesből az őszinteségi roham:

— Hát végig szekáltuk a legénységet.

A civilek meg az idősebb tisztok lehetetlenül részeg mosollyal feleltek erre a beszédre, egy villogó szemű kis kadét, akinek alig pelyhedezett még az álla, nyugtalanul kezdett

köhécselni. Ez még józan volt. Az alezredes egyszerre filozofálni kezdett s a kadét köhécseléséből arra a megdönhetetlen meggyőződésre jutott, hogy a kadét szemtelenkedett.

— Kadét, mit akar jelenteni a köhécselésed?

— Alezredes ur, alássan kérem, semmit . . .

— Ugy látszik még mindig nem szoktad meg az uniformist . . .

— Alezredes ur . . .

— Semmi beszéd . . . Nem szeretem és nem szeretem az önkéntesből lett tisztet, még kevésbé a kávéházi asztal mellett komolykodó gyerekeket . . .

— De . . .

— Csend! Megmondtam!

Csend csakugyan lett, még pedig kínos. A civilek nem igen értették, miért foryant föl egyszerre az alezredes, mikor a szegény kis kadét semmit sem vétett, a tiszt pedig nem is törték rajta a fejüket. Hanem a kellemetlen intermezzónak általános lehangoltság lett a folytatása, míg végre valamelyik öreg kapitányunk az az okos ötlete támadt, hogy menjenek haza.

— Ideje lesz, uraim, hogy haza menjünk. Holnap parádés rukkolás, itt lesz a divizionárius ur ő kegyelmessége, még szerencse, hogy nem kell korán felkelni.

Mentek haza. A kis kadét morfondírozott magában.

— No ezt nagyon jól csináltam . . . Éppen ez kellett még . . . Micsoda szemekkel néz

ahol az alkoholizmus nagy mértékeket öltött a nép között, tisztára el kell törölni a pálinka eladását. Jó példa Svédország. Ott hatalmasan megszorították a pálinka áruelést, egyes vidékektől meg is vonták s mi az eredmény? A katonaképes ifjak száma 19%-ról 43%-ra szökkent fel. Oroszországban egyes kormányzóságok területén korlátozták a pálinkamérést és ime, az egyéb adók sokkal jobban befolytak s Szent-Pétervárott egy év folyamán 6000-rel csökkent a bünesetek száma. E számok minden egyébnél hatalmasabban beszélnek a pálinka testsorvasztó és demoralizáló hatásáról.

A törvényhozásra vár a feladat, hogy meghajolva a hatalmasabb erkölcsi és nemzeti tekintetek előtt, végett vessen a pálinka nemzetpusztító garázdálkodásának. Addig is, amíg a gyökeres reformok beköszöntenek, a hatóságok szigorúan ügyeljenek föl, hogy a mostani rendeleteket szigorúan betartsák. Ne adjanak több korcsmára, pálinkamérésre engedelmet s különösen ne tűrjék meg, hogy egyes kereskedések valóságos pálinka-dorbézoló helyekké süllyedjenek. Követeljük meg a kereskedőktől is, ahol pálinkamérés van, a zárórak szigorú betartását s ne tűrjék el, hogy e kereskedésekben egész pálinkázó-kaszinók fejlődjenek, ahol a zsákokra, hordókra, ládákra, pultokra letelepülő atyafiak között kézzel-kézre jár az ördögnek butykosa: a pálinkás flakó. Tiltsák el a kereskedésekben való poharazást is.

Fő azonban, hogy minden tényező sürgesse az állam beavatkozását. Más gyökeres orvosság nincs. Ha ez sokáig késik, a legdrágább egyéni és nemzeti kincsek pusztulnak el a pálinka gőzében. Üzzék el e gőzt, hogy friss éltető levegő nyomuljon helyébe. Akkor az élet nem fog oly iszonytató dolgokat produkálni, aminteket Zola az „Emberirtó” című regényében lefestett.

A kigazda.

Régi dolog, hogy valamennyien született gazdáknak tartjuk magunkat. Alig akad ember, aki vágyai netovábbját másban keresné, mint néhány ezer holdnyi bányai pusztában. Alapjában pedig úgy áll a dolog, hogy nem csak jó gazdák nem vagyunk, de még azzal sem tudunk gazdamódrá élni, amit a természet ajándékként hullat az ölünkbe. A pauszokkal, a bajok hánytorgatásával már egészen másként vagyunk. A mióta az amerikai, majd az ausztráliai óriási kiterjedésű szántóföldek termései megjelentek a világpiacokon s természetesen redukálták a buza árát, kifogyhatatlanok vagyunk az ezernyi bajok felsorolásában; elviselhetetlennek találjuk az adót;

magasnak a munkások béréit; soknak a vasút tarifáit s pro et kontra merkantil vagy agrárnak valljuk magunkat s telekiabáljuk a kormányt, a t. Házban s azon kívül, mert tőle várjuk minden bajnak az orvoslását.

Hát ez így nem egészen van helyesen. Szó sincs róla, vannak bajok, amiknek orvoslására egyedül a kormányzat van hivatva, de hogy összedugott kézzel mindent onnan várjunk, az egy volna a sült galamb históriájával. A magyar gazdaközönség, különösen pedig a kigazdák óriási hányada, ahonnan lehangosabb a pausz, tökéletesen elmaradt a modern gazdálkodás mögött s épen ott tart ma, mint tartott ötven esztendővel ezelőtt, amikor csak bele kellett szórni a magot a földre s tíz hónap múlva besöpörni az acélosszemű búzákat az árárt. Intenzív gazdálkodásról fogalma sincs a magyar kigazdáknak; nagyobb urodalmaink is csak az utolsó két-három esztendőben kezdik belátni, hogy a mindenáron való buzatermesztés mellett egy-két százaléknál a legjobb gazda keze alatt sem jövedelmez többet még a kifogástalan minőségű föld sem. Minden öröme, minden büszkesége abban telik a mi gazdáinknak, ha minél nagyobb területet ültet be búzával; e mellett aztán alig jut valami a többi gazdasági növényeknek. A kigazda csak a legritkább esetben termel eladásra répát vagy tengerit, megelégszik, ha a házi szükségletére valót kitermi a földje, amin meghizlalja a disznáját s kiteleltet két-három darab szarvasmarhát. Így aztán egész évi jövedelme egyetlen kockára van téve: a búzára vagy rozsrá. Ha ez nem talál beütni, kész a veszedelem.

Pedig az utolsó hat-nyolc esztendő keserves tapasztalatokat hozott gazdáinknak. Az az időjárás, amely évek óta hetes esőkkel, köddel fordítja a tavaszt, fagygal, hóharmattal kezdi s rekkenő forrósággal végzi a nyarat, egy cseppet sem kedvező a buza fölőssleges kultiválására. A nagy gazdaságok már kezdenek erre rájönni s a buzavetések mennyisége mutatja is ezt a csökkenést. A statisztika szerint ebben az esztendőben hét százalékkal csappant meg a buza-földek száma, ami elég tekintélyes mennyiség, ha számbavesszük, hogy csak az Ecsediláp lecsapolásával óriási kiterjedésű földek kerültek eke alá. A hivatalos kimutatásokban az idén ott találjuk az pedig elég szép mennyiséggel, a mákot, amelyet eddig legfeljebb kertekben és házi veteményként termesztettek. Egyre nagyobb hányad esik a lenn és kendertermesztésre, szaporodott a rizs, a déli vidéken, de különösen a burgonya, amit a Dunántúl kezd erősen kultiválni, sőt itt-ott már gyógyítónövényekre is akadunk, ami azonban még elenyésző csekélység.

Minden azonban a nagy gazdaságokra esik. A kigazda megmarad csökkönyösen az ő búzájánál s van elegendő trágyája, amivel évről-évre megjavíthatja a földjét, esztendőközön keresztül egyebet sem termel búzával, rozsnál. Az igaz, hogy a kigazda nem termelhet például cukorrépát, amit cukorgyáraink csak nagy mennyiségben s évekre kötött szerződés alapján vásárolnak, de termelhet burgonyát, kenderet, mákot és termelhet gyógyítónövényeket, amelyek cél-tudatos és szakszerű művelés mellett a leggazdaságosabb vetemények közé tartoznak.

— Menjen, maga gyerek.

Seld alezredes, mielőtt jelentést tett volna az ezredparancsnoknak, még egyszer végiglovagolt zászlóalj frontja előtt:

— Habt acht! Bataillon rechts richt' Euch.

Seld vágatott, az utolsó század negyedik szakasza mellett s közvetlenül a kadét előtt egy rántással megállította tájékozódó lovát, úgy hogy a hölgyközönség ijedten húzódott mellette hátra.

Maró, éles hangon kiabált a kadétnak:

— Kadét, milyenek a kabátja gombjai, mi?

— Alezredes urnak jelentem alássan...

— Mit jelent? Maga a sorból beszélget én velem? mi? Hát van magának fogalma a reglamáról, mi?

A kadét vérvörös arccal állott ott, megmerevedve, mint egy szobor.

Az alezredes hangja sivitott:

— No, majd én megtanítom magát, hogy tiszták legyenek a gombjai. Holnap ezredraportra jelentkeznek s további intézkedésig szobafogsága van.

Az utolsó szavaknál már tovább vágatott.

Egyszerre pityeredővé vált a Lilike arca, elment a parádétól, jöhetett miatta akár tíz hadtestparancsnok. A kis kadét pedig félt, fázt. A diszelvonulás után oda-lovagolt a kapitánya és bosszusan mormogta a foga alatt:

— Ügyes fiu vagy! Mondhatom! Most májusban kellett volna hadnagynak lenned, majd várhatsz ezek után még egy évig, te... te...

De nincs kizárva a cukorrépa termesztése sem, ha községenként szervezkedve lépnek a kigazdák szerződésre a gyárakkal. Németországban, ahol a kigazdák száma összehasonlíthatatlanul több, mint nálunk, már régen rájöttek, hogy összeadva terméseiket, sokkal könnyebben és előnyösebben értékesíthetik, mint egyenként. Ez természetesen is. Ha egyéb haszna nem lenne is az ilyen értékesítő szövetkezetnek, mint megtakarítani azt a néhány krajcárt, amit a gabonát vásárló ügynökök métermázsánként zsebre vágának, már ebben nagyon szívesen megtalálná célját. Előnye különben is ennek a dolognak annyi van s olyan kézzel fogható, hogy felsorolni is felesleges. S egy kis jóakarattal, egy kis buzgósággal mindent elérhetjük, csak a kezünket kell nyújtani utána.

Forgácsok.

A várva várt hűvös-bájos tavasz megérkezett. Meghozta összes kellemetességeit. A napfény ragyogó derűjét gyorsan váltja föl a hűvös permetező eső, meg csipős szél. Felső és télikabát, parapli és sétatob sűrűn váltogatják egymást.

Es rendre érkeznek a tavasz hírdetői. A zöldelő lombok és színes virágok, az éneklő madarak és a verklisek. A kis dalosok édes himnuszokat zengenek a tavasz tiszteletére, a verklisek szentimentális nótákat nyekeregnek zsebeik megtöltésére.

Olyan élettől és élelmességtől duzzadó minden.

Az enyhe napsugár fölkeresi a téli álmat alvókat, fölcsofolja őket és megindulnak utjukra a munkakerülő vándorlegények. Propontyosan állnak meg ajtó előtt, hirdetik a tavaszt és alamizsnáért nyújtják tenyerüket. És ha érzéketlen vagy a tavasz e hírdetőivel szemben, hangos szóval az ég minden áldását kívánják rád, a természet Urának balkezéből. Egyik-másik föl is használja a kedvező alkalmat és leagat egy kis tavaszi öltözetet a szegről: és csendesen odább áll vele. Mert most helyettök a rendőrség alszik „tavaszi” álmat.

Napok, hetek multával a gyönyörök fokozódnak. Csakúgy dobzódnak bele! Folyton új és új láttnivaló. A majom mutogatók, a zengerajók, a művész-táncosok, recitátorok, ringlisek, csepű-rágók, komédiások, tamburások, panoramák hűvösek egymást kergetik, gyönyörködtetnek bennünket és kicsőreszadják a wekerléket a művészek nagylelkű mecenásának a magyar népnek zsebéből.

Légy áldott hát, tavasz, gyönyöröknek kiapadhatatlan teremtője. És ti proféták! válik a fűfa héja, csináljátok meg sipotokat és zengjétek ódát a természet ifjú szakának dicsőítésére.

A héten egy tekenyei atyánkfia állit be lapunk nyomdájába.

— A nyomdával szeretnék, kérem alássan, beszélni.

— Mit akar?

Hát csak azt szeretném tudni, ki tette csuffá a mi falunkat még decemberben? Ki küldte be, hogy nincs tanítónk? Mert akkor

majd reám Lili kisasszony? . . . No ezt megcsináltam.

II.

Izgalomban volt másnap az egész városka. Bámulsatosan erőt vett mindenkin a gyerekes naiv kíváncsiság, hogy látnak majd egy *kegyelmes* urat, akinek a tiszteletére az egész ezred kivonul a gyakorlóterre. Szóval parádé lesz.

Boldog volt az a kiválasztott, akinek bemeneti jegye volt a gyakorlóterre. Tizenegy órakor volt megsejmelendő az odaérkezett hadosztály parancsnok az ezredet, de már kilenc órakor künn volt mindenki, tudniillik a polgárság, mert az ezred csak fél tízkor vonult ki teljes díszben. Teljes három óra hosszat azzal mulatták magukat a zászlóalj parancsnokok meg az ezredes, hogy tizenkétféleképen állították fel a zászlójukat, végre fél tizenegy felé nagynehezen állt a legénység, mint a cövek. Most már jöhetett a nagy ur. Az elite közönségnek elkülönített helye volt, jobbról a negyedik zászlóalj mellett; ott voltak a tisztok nejei és leányai, egy csomó kincstári hölgy, ezek mögött pedig a városka notabilitásai.

Seld alezredes neje és karcsu, csitri leánya, Lili kisasszony, ott állottak az első sorban. Lilike folyton folyvást ágaskodott és bájos csintalansággal mosolygott a tőle jóformán alig két lépésre álló kis kadétra. A szemek be-széltek:

— Mi baja?

— Nagy. Nagyon nagy.

Csintalan kacagás volt a felelet a gyerekleány arcán:

A kis kadét pedig majdnem sirva fakadt. Leszerelés után ment haza, világfájdalmas arccal szobáskájába, elővette a revolverét, nézegette, tisztogatta; észébe jutott neki, hogy immár ő sohasem lovagolhat század élén . . .

Felriadt. Előtte állott Lilike:

— Lilike, az Istenért, mit keres itt?

Sirva fakadt a leány:

— Megakarok halni magával. meg. meg. meg.

Felszakították az ajtót, Seld alezredes rohant be:

— Hogy jössz te ide? Mit tettél?

Zokogva szót a leány:

— Menj csak, te kegyetlen ember! Miért bántottad őt? . . . Ugy-e, nem tudsz felelni.

Ugy-e, nem? . . . No hát én meghalok vele együtt. Tudod!

De már erre össze-visszaölelte a leányt az alezredes.

III.

A legközelebbi kávéházi összejövetelnél mosolygva szót a tömsi aljegyző Seld alezredeshez:

— Mégis csak jó a szíve, hogy nem bűntette meg a kis kadétot.

Seld zavartan felelt:

— Igen, igen . . . Hisz az még gyerek.

Valamelyik kapitány nem minden csipősség nélkül kérdezte:

. . . Ápropos, hogy van Lili kisasszony?

Egyszerre elpirult az alezredes:

— Köszönöm . . . köszönöm . . . Azt írja az intézeti tanítónk, hogy nagyon szorgalmas.

Fáy Nándor.

már volt. Még pedig olyan, hogy majd csaknem Sümege is megválasztották.

— Hát miért nem küldtek be helyreigazítást akkor mindjárt. Hogy ki küldte be a cikket, azt csak a szerkesztő ír tudja. De az sem árulja fel. Különben próbálja meg, forduljon hozzá.

Az atyafi azonban nem fordult a szerkesztőséghez. Én azonban a szerkesztő ur megbízásából közteszem ezt a helyreigazítást. Teszem annyival is inkább, mert mint tudomásunkra jutott, a tanítói állást megjavították. Erre aztán kaptak is egy ügyes fiatalembert, jó énekes, jó orgonás. Becsüljük meg!

*

Folyó hó 27-én hangverseny lesz a Ramassetter-szobor javára. Apropos, hangverseny! Eszünkbe jut, hogy ezeken a mi közönségünk nem tart valami tulságos fegyelmet. Egyes számok alatt az olvasóteremben sörözgetés mellett kedélyes társalgás fejlődik. Ez aztán zavarja a szereplőket is, a hallgatóknak ama részét is, akik minden pont iránt érdeklődnek. Aki a jegyét megváltotta, az azt a jogot is megváltotta, hogy zavartalanul gyönyörködhessek az előadásban. Respektáljuk hát ezt a jogot és gyakoroljuk az önfegyelműzés mesterségét, ha kis városi közönség vagyunk is. Lám nagy városokban az efajta előadások alatt olyan csend van, hogy a légy repülését is meg lehet hallani. Mert tisztelik egymás jogát. A szereplőket pedig még több figyelembe kell részesíteni, mert ők időt, munkát, fáradságot áldoznak — önzetlenül.

A folyosó száját, kíváncsiskodó népséget pedig egyszerűen nem kell megtűrni. Az eltávolítás pedig csendes, zajtalan legyen, hogy egész csetepatét ne okozzon. Eddig okozott, s a legszébb pontokat nem egyszer tönkretette. Tanítsák meg erre a rendőrséget!

Bárd.

H I R É K.

— Lapunk mai száma 6 oldalra terjed.

— **A zárdaügy.** A Hornig Károly veszprémi püspök által Sümegeben létesítendő zárda ügyében valahára történt egy lépés. Nevezetesen a napokban érkezett le Zalavármegye alispánjához a belügyminiszter leirata, mely a vallás és közoktatás miniszter abbéli határozatát közli, hogy a vallás és közoktatás miniszter a szerződést csak feltételelesen hagyja jóvá. A miniszter kijelenti, miután az újabb kötött szerződés a létesítendő oktatási intézetek irányában csak a jelenlegi veszprémi püspököt magát, de sem a jövőbeli javadalmasokat, sem magát a püspöki javadalmat nem terheli, sem az iskolák jövő fenntartásáról, sem az e célra fordítandó Ramassetter-féle alapítvány biztosításáról nem gondoskodik, annak rendelkezéseit csak azzal a feltétellel hagyja jóvá, ha a város arra az esetre, ha a veszprémi püspökség vagy utódja a felállítani szándékolt iskolák fenntartásáról többé nem gondoskodik, e kötelezettséget magára vállalja, vagy pedig az alapítvány vagyonát egészében visszatéríti. Egyúttal utasítja a miniszter a várost, hogy határozatilag mondja ki, hogy a Ramassetter-féle alapítvány céljának megvalósítására a kötött szerződést tartja ez idő szerint a legalkalmasabbnak, — de csak a minisztertől eléje szabott feltételek betartása mellett. A miniszter leiratát az alispán már megküldte Sümege városának. A leiratot folyó hó 19-én tárgyalta a zárda ügyében kiküldött bizottság. Ezen meglepetéssel olvasták azt a kifogásolt pontot, hogy a zárda-iskola fenntartása a veszprémi püspökség későbbi javadalmasait nem terhelné, holott a szerződés 10. §-a szerint az intézet fenntartása a mindenkor veszprémi püspököknek kötelessége és terhe. Ugyanerről Hornig Károly báró püspöknek egy 1897-ben kelt nyilatkozata is biztosítja a várost. A kérdés megoldása érdekében fölírunk újból a püspökhöz s a legközelebbi képviselőtestületi gyűlés elé terjesztjük az ügyet. Csak sajnálni lehet, hogy az illető miniszteri előadónak felületes eljárása ismét annak a hosszú vándorútnak teheti ki városunknak ezt a fontos kérdését s még tovább odázza az ügynek megoldását.

— **Tanítógyűlés.** A keszthelyi és sümegei esperesi kerületek róm. kat. tanítóköré április 18-án tartotta tavaszi közgyűlését Zala Szent-Gróton. A gyűlés Szabó Béla zalavári tanító elnöklésével folyt le. Az elnök megnyitja és a múlt közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után az elnök beszámolt a lefolyt fél év mozzanatairól. Ennek tudomásul vétele után Babics Vilmos bodorjai tanító gyakorlati előadást tartott a *Szülőföld és lakóhely* ismertetéséről. Hock Pál törjéi tanító a kántortanítók helyzetéről olvasott föl értekezést. Mindketten jegyzőkönyvi köszönetet kaptak munkásságukért. A veszprémben tartandó képviselői tanítógyűlésre Fűszes János zsidó és

Molnár Mihály gógánfai tanítót választották meg. A könyvtár számára Koller Ignác szentgróti plébános szekrényt ajándékozott. A kör az adományt köszönettel fogadta. A jövő gyűlésen, amelyet Sümegeben tartanak meg, Dörnyei József zalaszántói segédtanító és Hannig Gyula galsai tanító gyakorlati tanítást, Gadl Péter káptalanfai és Vendler Viktor udvarnoki tanító felolvasást tartanak. Pozsgár Gyula inditványára a Sümege lakó Matics Ignác né özvegy tanítónénak 14 kor. 72 f. gyűjtöttek össze, amelyet Szabó Béla elnök fog rendeltetésére juttatni. Végül az elnök megköszönte a tagok érdeklődését s a gyűlést eloszlatta.

— **Hangverseny.** A sümegei kaszinó a Ramassetter-szobor alap javára 1901. évi április 27-én a kaszinó helyiségében hangversenyt rendez. Helyárak: oldalszék és az első három sor 3 korona, a többi ülőhely 2 korona, állóhely 1 korona. Kezdeté pont 8 órakor. Felülvezetéseket köszönettel fogad és hirtapilag nyugtázza a rendezőség. Jegyek előre válthatók Horvát Gábor könyvkereskedésében és este a pénztárnál.

Műsor: *A filiszter.* Mangold K.-tól. Éneklő az áll. realisk. ifjúsági daloskör.

2. *Férjhes menjek?* Monolog. Irta: Hosszay Hugó. Előadja: Füzik Lenke.

3. *Tell Vilmos.* Nyitány. Rossinótól. Zongorázza: Feleki Lajos dr. és Wiesinger Károly.

4. *Melancolie Hongrois.* A. Terschaktól. Fuvolán előadja: Unger Kálmán, zongorán kíséri: Mojzer Mariska.

5. *As anya.* Monolog. Irta: Gabányi. Előadja: Jenyay Géza drné.

6. Magyar népdalok. Cimbalmom előadja: Német Erzsike.

7. Alkonyatkor. Major J. Gyulától. Éneklő: Bárdi György drné, Kellemen Károly drné, Kovács Elvira, Mojzer Mariska és Takács Eda.

8. *Fra Diavolo.* Aubertól. Hegedűn játsza: Tóth Ilonka, zongorán kíséri Feleki Lajos dr.

9. Magyar népdalok. Éneklő: Bánfi Alajos, Bíró József dr., Darnay Kálmán, Fuchs Ede, Halcz Jenő, Pap József, Sugár Jákó és Unger Kálmán.

A hangversenyt tánc követi.

— **Nagy idők tanuja.** Erősen fogynak, akik a hívó szóra csatasikra állva, vérüket életüket ajánlották föl a haza és szabadság oltárára. Városunkban folyó hó 18-án hunyt el rövid szenvedés után 76 éves korában Nagy Alajos nyug. telekkönyvvezető és 1848—49-es honvédfőhadnagy. Temetése 19-én délután mély részvétellel ment végbe. Áldott legyen emléke!

— **Attilakori ékszer.** Darnay Kálmán e hó 30-án mutatja be a tudományos akadémia ülésstermében az Attilakorabeli arany- és ezüst-ékszergyűjteményét. A felolvasását közölni fogjuk.

— **Első áldozók.** A sümegei elemi iskola III. osztályai a múlt fehér vasárnap járultak első ízben az oltári szentséghez. Németh János plébános a gyermekek eszéhez és szívéhez mért szép beszédben ecsetelte ez ünnep jelentőségét, buzdította őket, hogy szentül megőrizzék e nap emlékeztetést s üdvös oktatást nyújtott a vallás-erkölcsi érzelmek fölkelésére és ápolására. A beszéd után a gyermekek égő gyertyával kezükben az oltárhoz vonultak és sorra megáldozták.

— **Jótekonyság.** Kellemen Károly drné 30 koronát küldött a sümegei plébánia-templom perselyébe. A szép adományért meleg köszönetét fejezte ki Németh János plébános.

— **Halálozás.** Tanhoffer Károly volt sümegei járásbírósi díjok hosszú súlyos szenvedés után április 18-án délután két órakor 70 éves korában meghalt. Temetése 20-án délután 4 órakor a közönség nagy részvételével ment végbe. Nyugodjék békében.

— **Gyors hajítás.** A gyors hajítás a Kossuth Lajos-uccán, a városház sarkánál veszedelmes dolog, mert itt az ucca megtörik s a járókelők a fogatot nem igen láthatják. A veszedelmet nagyon fokozza az, hogy az iskolás gyermekek három negyede ezen vonul el. Kérjük az előjáróságot, sziveskedjék a házak sarkára kifestetni: *A gyors hajítás tilos.* Mert végre is a rendőr nem állhat ott állandóan silbakot, hogy a gyorsan hajító kocsiakat megcsipje. A közbiztonság érdekében kérjük ezt a csekély költségbe kerülő intézkedést.

— **Szövőgyár Csáktornya.** A város képviselőtestülete legközelebb értekezletet tart, az ott létesítendő szövőgyár tárgyában. Ugyanis egy részvénytársulat van alakulóban, amely 400 szövőszékkel gyártásba létesíteni, ha a város a terv megvalósításához megfelelő áldozatot hoz. A képviselőtestület a létesítendő gyár számára ingyen telket s községi pótdómentességet ajánlott föl. Az alapítók a gyártást olyképp akarják berendezni, hogy már kezdetben 300 munkás nyerne benne alkalmazást, mely szám idővel megkétszereződne.

— **A kés.** Gyukly István gógánfai lakos haraggal szívében ment el Dabroncra a bucsura f. hó 14-én s hatalmas szurással mellében tért haza. Este elment Fűredi Gyula korosmájába, ahol Szántó György zalaerdői lakos sógorai: Somogyi Ferenc, Mihály és István és többek társaságában időzött. Gyukly haragosa volt Szántónak, a bucsu itóka is bevitette, hát megtámadta. A Somogyi testvérek sógorok segítségére siettek s a kerekedett dulakodás közben Somogyi Mihály késével Gyuklynak tüdejébe szúrt. A kapott sértés következtében Gyukly otthon, Gógánfán f. hó 18-ára virradóra meghalt. Szerdahelyi Károly sümegei albiró megejtette a vizsgálatot. Lukonich Gábor dr. járás- és Fischer Ignác dr. körorvos 19-én teljesítették a boncolást s megállapították, ha Gyukly azonnal orvosi kezelésben részesül, életben maradhatott volna, míg így a szurás halálát okozta. Az iratokat további eljárás végett a törvényszékhez terjesztették föl.

— **Végletek.** Ilyent is csak április hozhat össze, ez a szeszélyes voltáról hírhedt hónap. Most 17-én szépen összebékítette a telet a legnagyobb ellenfelével, a nyárral. Miután délig jó tavaszias meleget árasztott ránk, egyszerre sötét felhőket vont össze földünk kék stukatorján, s felhőknek középpontjából azután fényes fehér fellegek csillogtak ránk. Majd felvonult a nyárnak dörge, villámlása, kísérve hűvös esőtől. Még javában zengett az ég, cikázott a villám, midőn apró fehér hótömecek hullodogáltak a földre. A jégszemekhez hasonlítottak, csak hogy nem volt még kemény, fényes burokjuk, hanem lágy szivacszerű anyagból voltak. Így bekittette össze a két haragos ellenfelet, a nyár és tél szakát a fortélyos április. No, legalább nem csupán az emberrel járhatja a bolondját, hanem az idővel is.

— **Betiltották.** Az úpesti leány-kihazasító és temetkezési egyesület működését fölmerült szabálytalanságok miatt a belügyminiszter betiltotta. Ennek az egyesületnek városunkban is volt képviselője, a Rechnitzer-ügynökség, akinek sikerült is vagy 8—10 tagot toboroznia. Április 13-án délután Unger Kálmán zongabíró Malomsoky János jegyző kíséretében megjelent a nevezett ügynökségnél s a fentemelt egyesületnek ott talált könyvecskéit és egyéb iratait elkobozta s az ügynökségnek erre vonatkozó működését beszüntette.

— **Éhen halt.** Lőrinc Sándor dabronci cipész elméjére is ráborult az örök éjszaka. A szerencsétlen az utóbbi időben környezetének kész veszedelme volt. Hogy valakiben kárt ne tegyen, az előjáróság addig is, míg valamelyik intézetbe elszállítani lehet, a községhezánál egy szobába zárta be. A szerencsétlen minden áron ki akart törni a fogságból. Összedöntötte a kályhát, de ennek nyílásán nem fért ki. Azután az ablakokat bontogatta ki, de az odarendelt örök megakadályozták, hogy elmenekülhessen. A rombolás közben a fején könnyebb sérüléseket szenvedett. Rettenetes halál révén menekült meg szenvedéseitől. Abban a hitben, hogy meg akarják mérgezni, vagy 12 napon át nem vett magához semmi edelét, míg végre éhen halt meg. A fején volt sérülések miatt az ügyesség elrendelte a vizsgálatot, hogy nem bűnös kezek áldozata-e a szerencsétlen ember. Az eltemetett hullát április hó 18-án exhumálták. Szerdahelyi Károly sümegei aljárásbíró Fischer Ignác dr. és Bíró József dr. orvosokkal és Magyar Lajos aljegyzővel ment ki Dabroncra, hogy a vizsgálatot megejtse. Az orvosi vizsgálat azután megállapította, hogy Lőrinc Sándor csakugyan az éhhalál áldozata lett.

— **A zalavármegyei gazdasági egyesület vármegyénk területére a Gazdák Biztosító Szövetkezete képviselőségét elfogadta.** A biztosítási irodát f. hó 22-től kezdődőleg Zala-Egerszegen az egyesület helyiségében megnyitja, hol a tüzkár és jég ellen való biztosítások eszközölhetők. Részletesebb felvilágosítással szolgál a Gazdák Biztosító Szövetkezetének képviselősege Zala-Egerszegen.

— **Keresések.** A múltkor elveszett Papp Mihályné zalaszentbalázi lakosnak 8 kötetes kendere; kereste ő is, a csendőrök is, végre felét megtalálták Jakab Ferencné ugyanottani lakosnál. De mert nem volt nála az egész 8 kötés, hát ez meg becsületét kereste Kanizsán; de nem találta. Ebbeli boszujában aztán az öt visszakisérő Pappné jó eltárgálta, úgy hogy annak hajából parókát akart az urának csináltatni. Persze ez meg most az orvosnál visum reportumot, a járásbírósnál meg fájdalomdíjat keres. S így vége hossza nincs a keresésnek.

— **Lopások.** Gerencsér József orosztónyi lakostól az Aranyborjón levő pincéjéből 15-öre virradóra eddig ismeretlen tettesek elvittek 8 sonkát és 2 üveg bort. Jó étvágyuk lehetett. — Z.-Egerszegen meglopta a gazdáját, Fülöp József huszár őrmesternét Iván Ilona cselédeleány, Ruhát

és pénzt szedgetett össze, de vissza kellett vinnie.

— **Leletlen szülők.** A csáktornyai csendőrség a múlt héten arról értesült, hogy Vörös Mihályné odaváló lakos 3 éves törvénytelen fiúgyermekét, a jelenlegi férjével, Vörös Mihály csáktornyai lakóval együtt elakarják pusztítani, olyformán, hogy a kis gyermeket éhezteszik, napokig tekőbe hideg kúti vízbe fektetik, rendszeres fekvőhelyet nem adnak neki s még hozzá az ártatlan kicsikét gyakran kegyetlenül meg is verik. Mindezen leletlenségeket többen bizonyították is, kik a kis fiúnak többször enni is adtak s nem egyszer hallották az anyának azt a szavait, hogyha a gyermek nem fog elhuzsulni, akkor a cigányoknak adja át. A csendőrség meggyőződést szerezvén a szegény kis fiucska kinzásáról, azt orvosilag megvizsgáltatta. Az orvosi lelet szerint a fiucska az éheztesési erőszak nyomai találtak, miért is a leletlen szülőket a nagykanizsai kir. ügyészségnek feljelentették.

— **A bor.** Nemes-Bükk község bírája a múlt napokban két esküdttel együtt iddógált az ottani kocsmában. Egyszer csak beront két legény, akik jócskán italosak voltak a tavali jó bortól. Az egyik odalép bírósági asztalához, szó nélkül fölvetve *Óreg Kis József* esküdtnek füvegét, töltött belőle és ivott. Ebből szóváltás kerekedett. A vendéglős, hogy a veszekedésnek elejét vegye, zárórát jelentett, fogta a lámpást és kivitte a vendégszobából. Később újra visszatért a világgal s ekkor rémülve látják, hogy *Óreg Kis József* ott fekszik a padlón holtan. A sötétben agyonszúrták. A vizsgálat fogja kideríteni, ki volt a gyilkos.

— **Szálhámosok.** Gerencsér János alsólendvai háziszolga leánya ezeltől két évvel eltávozott a szülői háztól és Budapestre ment szolgálatba. A szülőik a leányról azóta semmit sem hallottak, míg végre a múlt héten hazaérkezett egy elegáns ifjú kíséretében, aki véglegénykép mutatta be magát. A leány selyembe, bársonyba volt öltözve és tele volt agyatva értékes ékszerekkel, az ifjú szintén divat szerint szabott ruhákat viselt s ujjain solitairek villogtak. A szegény szülők örültek az elegáns látogatónak s a megtért leánynak, ellátták őket minden jóval; az ifjú pár pedig hivalkodva mutogatta magát az uccákon. Két nap múlva azután elemózsiával fölpakolva visszautaztak Budapestre. A legközelebbi vonattal Alsólendvára két titkos rendőr jött, akik a jeles párt keresték. Az ifjú ur ugyanis egy híres zsebmetsző vagy betörő, akiért érdemes volt a két detektívnek Budapestről Alsólendvára utazni. De a madaraknak már hült helyük volt. A rendőrök sürgönyöztek Kelenföldre, ahol a két utast el is fogták.

— **Tánciskola Sümegen.** *Neumann* Márkus okl. táncitanító Budapestről, Sümegen, a Lövölde helyiségében folyó évi április hó 21-én tánciskolát nyit. Tandíj 5 heti tanfolyamra (zenén kívül) 12 korona. Beiratásokat szíveségből Horvát Gábor könyvkereskedő ur eszközöl.

— **A világ vége.** Az emberiség utolsó napjaival foglalkozik mostanában egy bölcsészeti-vallási iskola. A párisi tudományos akadémia egyik tagja: Faye, ama nézetének adott kifejezést, hogy egy szép napon az élet meg fog szűnni a földön. A nap, amely egyre jobban kihűl, megfogja fosztani a földet a fénytől és a melegtől. Lapareat viszont azt vitatja, hogy el fog jönni az idő, amikor az egész földet tenger fogja borítani. Brialmont tábornok szerint az emberek éhen fognak elveszni. A föld ugyancsak tizenkét milliárd embert tud táplálni, ezt a számot pedig 2166-ban érjük el. 368 év múlva tehát éhínség fogja az emberiség sorait megtizedelni.

— **Erős pozíció.** A börtönmester beinter-nál egy delikvens a dutyjába. A belebezés foly-tán kissé meglöki; mire felhorkan a delikvens: — Hallja, ne taszigáljon engem. Magát mindennap elbocsájtják, — de engem csak tizenöt nap múlva eresztenek ki innét.

— **Szabott ár az elve.** Felsőkabátvevésre jön be a vásárló Kérdezi a ruhakereskedőt: — Hogy ez a kabát? — Igen tisztelt uram — mond a kereskedő — nekem szabott áru üzleti elveim vannak. Én mondhatnám, hogy ez a kabát 65 frt, mondhatnám azt is, hogy 45 frt, de én ezt önnek odaadom 28 frtért. Megszólal a vevő: — Nekem is szabott áru elveim vannak. Én is mondhatnám, hogy ez a kabát megér 1 frtot, megér 2 frtot, megér 3 frtot, de tudja mit, adok érte 8 frtot, mert nekem is szabott áru elveim vannak. Megszólal a kereskedő és azt mondja a segédjének: — Ez az ur tetszik nekem! Pakolja be a kabátot.

— **Híves, feleség és nő.** Mélyen belelátott az asszony természetébe az a lélekbuvár, aki a híves, a feleség és nő elnevezés szerint a következőleg jellemezte az emberiségnek férjeknél levő szebbik felét. Ime:

A férfit: a hívese szereti, a felesége kiméli, a neje türi.

Az asszony: egyedül a hitvestárral szemben híves, házibarátokkal szemben feleség, a világgal szemben nő.

A híves a hitvestárnak aggodalmaiban résztvesz, a feleség a pénzben osztozik, a nő az adósságokban.

A híves a gazdaságról, a feleség a háztartásról, a nő a bon ton-ról gondoskodik.

A gyermekeknek: a híves az anyjuk, a feleség az ápolójuk, a nő a parancsolójuk.

Betegségünkben: a híves ápol, a feleség foglalkozik velünk, a nő hogyletünk után tudakozódik.

Halálunk után: a híves megsirat, a feleség szomorkodik, a nő gyászol.

Halálunk után férjhez megy: a híves egy év múlva, a feleség hat hónap multával, a nő hat hét leteltével.

— **A magyar szent korona.** A magyar nemzet szent ereklyéje a budai vár erős vasládájában pihen, viszontagságos multja után. Aranyát ritkán éri a napfény s a közönség, amelynek legszentebb palladiuma, csak nagy ritkán láthatja. Legutóbb a millenniumi körmeneten vitték körül. Tudósok is nagy ritkán férnek hozzá, hogy leírják. Az utóbbi félszázadban ketten jutottak közlébe: Puliszky Ferenc és Ipolyi Arnold. E korona sokkal közvetlenebbül van összeforrvan nemzeti multunkkal, mint más nemzetek királyi jelvényei. Nálunk a korona nem a király diadémje, hanem a nemzet tulajdona és jelvénye, melyről a múlt század végén is ismételtlen kimondták, hogy a magyar szent korona gyökere minden birtokjognak e hazában. Szimbóluma ez egész nemzeti életünknek; már maga az is, hogy felső részét Szilveszter pápa, a kereszténység feje küldte Szent István királynak, az alsó részét pedig Dukász Mihály Béla királynak, szinte példázata a keleti vér és a nyugati kultúra összeolvadását. A nemzet minden szenvedésében része volt ennek a koronának, melyért idegen hercegek küzdöttek, melyet elvittek az országból idegen földre és vele ment a mi önállóságunk és dicsőségünk is. Ebben a században is, mikor Orsován a földre elrejtették, megint csak szimbóluma lett nemzeti életünknek, dicsőségünknek, amellyel együtt temetkezett el. Nem csoda, ha így nemzeti ereklyének érzi mindenki, mikor életünknek minden mozzanata össze van vele forrva. Ennek a nemzeti klenodiumnak Ipolyi könyve nyomán készült nagy képét találani a Nagy Képes Világtörtének 105—106. füzetében. Ez a jeles munka nagy tekintettel van viszonyainkra s legjelesebb emlékeinket szakadatlan sorozatban közli és így a tudomány várában a magyarságnak erős védőbástyája lesz. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marcali Henrik, egyetemi tanár, az V. kötet szerzője Mika Sándor dr. Egy-egy kötet ára díszes félbőr-kötésben 16 korona; füzeteként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság, Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés útján.

— **Balaton köcsönnyázott fogas nagy doboza** 1 frt 80 kr., kisebb 1 frt 25 kr. Együttal felhívom a t. közönség figyelmét az ementali, gró, imperiál és sárvári romador sajtókra, továbbá a lipói és juhturóra, melyek üzletben 1/2 és 1 kilós bödönökben is kaphatók. Vasárnap, hétfőn, kedden és szerdán friss szombathelyi frankfurter, pariser és szafaládás kapható. Ezenkívül állandóan tartok friss töltésű *Regedei, Mohai, Petánci, Giesbüli mattoni, Rohitsi Templom forrás, Szalvator, Karlsbadi, Király és magyar selters, Kissingeri Rákóczy forrás* savanyu és *Hunyadi, Arany J., Erzsébet és Paula* budai keserűvizeket. *Bereck* Gyula, Sümegen.

— **Nélkülözhetetlen háziszer a Pserhofer J. féle vértisztító** labdacok, melyek különösen nehéz emésztésnél és az ebből származó bajoknál felülmulthatatlan hatásúak.

— **A legízletesebb asztalvíz a Kristály Szent Lukásfürdői** hegyiforrás, melyet mint egészséges ásványvizet több száz orvos ajánl.

Közgazdaság.

A magyar buza és a magyar liszt sikertartalma.

Érdekes és figyelemre méltó tanulmány eredménye jelent meg a *Kísérletügyi közlemények* f. évi 4-ik füzetében Kosutány Tamás drnak, a magyar-óvári gazdasági akadémia országos nevű tanárának tollából a fenti cím alatt. Szerzőt — miként közleményének bevezetésében jelzi — e tárgyban teendő tanulmányára főként az a körülmény vezette, hogy az Angliából érkező hírek szerint a magyar buza lisztje még díjat sem kapott az Amerikából, Oroszországból és Romániából származó lisztekkel szemben. Szükségesnek látta tehát, hogy e kérdést a legtúzetesebben megvilágítsa s drága kincsünket: a magyar buzát és lisztet minden támadással szemben megvédelmezze.

A siker, amint tudvalevő, olyan fehérjeszerű anyag, amely a buza magvaiban található, amelyet a többi alkotó részekből vízzel való mosás által, mint szürkessárga, igen nyúlós anyagot elkülöníthetünk s amely lehetővé teszi, hogy a buzalisztból készült tészta a legfinomabb rétestésztává kinyújtható legyen. Azonban a buza sikertartalma nem egyforma. Németország, Anglia, Franciaország stb. nem tudnak olyan sikerdús buzát termelni, mint mi. Ez az oka, hogy sehol sem sütnék olyan kenyeret, mint a magyar lisztből s hogy a tésztaemlék tekintetében sehol sincs oly változatosság, mint hazánkban s hogy ugyanezen okból a magyar lisztet a külföldi piacok rendszeresen magasabb árfolyamon jegyzik.

Származási hely alapján 40 vizsgálatot végzett Kosutány tanár s miután a vizsgálat anyaga az ország legjelentékenyebb buza vidékéről került, vizsgálatának végeredményét, a 32%-os sikertartalmat, országos átlagnak tekinthetjük.

Kísérletező szerint a magyar gazdaszszonyok a jó liszt kritériumául tekintik azt, hogy lehet-e belőle jó rétestésztát nyújtani vagy sem? A vizsgálat ennek alapján kiterjedt a liszt nyújthatóságára, mert hiszen épen a siker az az anyag, amely a liszt nyújthatóságát megadja. A vizsgálat meglepő eredményt adott. Ugyanis hat mintából készült tészta szakadás nélkül borította az asztalt s fél m² beborítására nem kellett több 50 gramm száraz tészta; 21 mintából készült tészta szintén szakadás nélkül borította az asztalt és fél m² beborítására 100 grammal kevesebb kellett; 7 mintából készült tészta még eléggé nyújtható volt, de szakadozott és vastag s végül 6 minta tésztaájával a fél m² asztalt beborítani sem lehetett.

Vizsgálatainak további eredménye az, hogy legtöbb esetben az apróbb szemű buza között több az acélos és benne több a protein és siker, mint a nagyobb és sulyosabb szeműben; kideríti továbbá, hogy a fehérje érték tekintetében 90.18 kg. átlagos magyar buza annyit ér, mint 100 kg. átlagos külföldi buza, vagyis 100 kg. átlagos magyar buzával 110.88 kg. átlagos külföldi buza vehető egyértékűnek.

Mindez adatok eléggé világosan bizonyítják, hogy a magyar buzák az első helyet foglalják el a világ összes buzái között; s így remélhető is, hogy ha a magyar gazdák a buza termelés terén követik azokat a szabályokat, amelyeket a jobb vetőmag felhasználása, a földnek okszerű előkészítése, a vetésforgásban való helyes elhelyezése a műtrágyák észszerű alkalmazása stb. tekintetében a lapok minduntalan hangoztatnak, nem egyhamar fognak bennünket leszorítani a piacról a külföldi buzák.

— **Orbán István kávéházában** ma vasárnap, este 8 órakor zene-estély lesz, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghívja *Orbán István*.

Árverési hirdetmény.

Vagyombukott Hofmann Sándor volt sümegi lakos csödtömegéhez tartozó, a csödteltár 1-től 460. tételéig összeirt 3936 kor. 75 fillerre becsült szobabeli butorok, ruhakeműk, konyha felszerelések, rövid aruk, bőr neműk, kész csizmák a csödválaszmány határozata folytán tételenként, **Sümegen, a főuccán, a Jandó-féle házban**

1901. évi április hó 29-én

és folytatólag a reá következő napokban nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpenz fizetés mellett eladatni fognak

Kelt Sümegen 1901. évi április 15.

Barkóczy Károly
tömegmondnok.

Figyelmeztetés! A híres
MAUTHNER FÉLE MAGVAK
zacskóin
rajt áll a MAUTHNER-NÉV.
A melyen nincs rajt, az

Nem MAUTHNERTŐL való
és ha mintolyant ajánlják,
tessék visszautasítani.

Jobb és megbízhatóbb
gazdasági- és kerti-magvak
nem léteznek, mint a minőket
27 év óta szállít
MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN,
Irodák és raktárak : VII., Rottenbiller-ucca 33.
(Közüi villamos megállóhelye.)
Elárusító helyiségek : VI., Andrássy-ut 23.
(A m. kir. operával szemben.)
226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívá-
natra ingyen és bérmentve küldi.

632/tk. 1901. sz.

Árverési hirdetmény kivonat.

A sümegei kir. járásbíróság mint telek-
könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a
Simon János végrehajthatónak Takács János
s neje Holics Rozália végrehajtást szenvedő
elleni 200 kor, tőkekövetelés és jár. iránti
végrehajtási ügyében az árverést a sümegei
kir. járásbíróság területén levő a türjei 44 sz.
tjkvben A + 1 sor 47 hrsz. alatt 1/3 részben
Takács Teréz, 1/3 részben Takács János, 1/3
részben Takács Erzsé Pecsénke Mihályné,
1/3 részben Takács Antal, 1/3 részben Holics
Rozália Takács Jánosné tulajdonul felvett
egész ingatlanra 800 kor, a 436 sz. tjkvben
A + 1 sor 745 hrsz. alatt ugyanazok tulajdo-
núl felvett egész ingatlanra 185 k. 25 f. ezen-
nel megállapított kikiáltási árban az árverést el-
rendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok

az 1901. évi április hó 29-ik napján délelőtt
10 órakor Türje község-házánál megtar-
tandó nyilvános árverésen a megállapított
kikiáltási áron alul is eladatni fognak

Árverezni szándékozik tartoznak az in-
gatlanok becsárának 10%-át vagyis 80 k. és 18
k 52 fl. készpénzben vagy az 1881. évi LX t. c.
42. § ban jelzett árfolyammal számított és az
1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt i. m.
rendelet 8. § ában kijelölt övadekkes
értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni
avagy az 1881. LX tc 170 §-a értelmében
a bánatpénznek a bíróságnál előleges el-
helyezéséről kiállított szabályszerű elismer-
vényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíróság mint telekkönyvi ha-
tóság. Sümege, 1901. évi február hó 11-én.

Saághy kir. aljbíró.

**Számtalan hála- és
elismerő-nyilatkozat!**

**A legelőkelőbb orvosok
által ajánlva!**

**Pserhofer J.
VÉRISZTÍTÓ LABDACSAI**

Használati utasítás mellékelve.

1 tekerés 1 ft 25 kr.
2 tekerés 2 ft 30 kr.
3 tekerés 3 ft 35 kr.
4 tekerés 4 ft 40 kr.
5 tekerés 5 ft 45 kr.

Pserhofer J. gyógyszerész
Bécs, I. Singerstrasse 18.

Egyedül készítő és szétküldési főraktár:

Pserhofer J. gyógyszerész
Bécs, I. Singerstrasse 18.

Előrejeltehető fogyni a labdacson a legkülönbözőbb
alkotású és állapotú betegek számára. Több mint száz
éves Pserhofer-féle vértisztító labdacsonok kényes, a
szív és a tüdővel, amelyek károsodtak, felelős része
száraz, Pserhofer-féle labdacsonok kényes, a szív és a tüdővel.

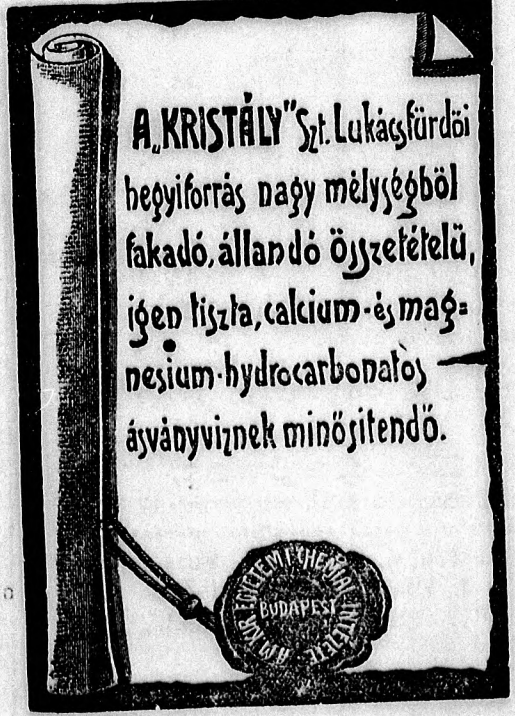
Övakkodjunk utánzatoktól!

**Ezen labdacsonok hatása
gyors és biztos!**

**Nemkülöztethető házi gyógyszer
minden családnál!**

Több száz orvos által ajánlva.
Legjobb és legolcsóbb ásványvíz.

**A „KRISTÁLY” Szt. Lukácsfürdői
hegyiforrás nagy mélységből
fakadó, állandó özzetételű,
igen tisztá, calcium-és mag-
nesium-hydrocarbonatós
ásványvíznek minősítendő.**

Kapható:
MÁRKUS SALAMON FIA
cégnél,
SÜMEGEN.
1 literes patentzáros üvegben 80 fl., 1 1/2 literes
patentzáros üvegben 86 fillér, üveg nélkül.

GYOMOR BETEGEKNEK!

Mindazoknak, — kik meghűlés, a gyomor túlterhelése, éretlen gyümölcs, nehezen emészthető
forró vagy hideg ételek evése vagy a rendetlen életmód által
gyomor-fájás, gyomor-görcs, gyomor-lob, nehéz emésztés vagy elnyálkásodásban
szenvednek, — ezen jó házi szer, melynek kitűnő hatását már számos éven át kipróbálták, a legmelegebben
ajánlhatjuk. E házi szer az ismert

**EMESZTŐ- és VÉRISZTÍTÓ-SZER, a
HUBERT ULRICH-féle „NÖVÉNY-BOR”.**

Ezen növény-bor kiváló gyógyhatású növényekből és jó borból lesz készítve,
mialatt az ember emésztési szerveit föléleszti és erősíti, anélkül, hogy hashajtó szer
volna. — A növénybor a vérkeringési akadályokat eltávolítja és a vért a betegség
előidéző anyagokból kitisztítja. Azonkívül hatásosan elősegíti az egészséges vértérszűrését.

Ha a növénybort kellő időben használatba veszik, a betegségek már csirájukban megfojtja.
Ezért ne mulassza el senki a növénybort más, egészségtelen szereknél előnybe részesíteni. Betegségek, mint
fejrájás, bőrfőgés, felfújódás, gyomorégés, rosszullét hányással, mely baj
idült gyomorbetegségeknel nagyobb mérvben szokott fellépni, sok esetben néhányszor való
ivás után gyógyíttatnak.

Székszükülés és ennek kellemetlen következményei, mint **kólika, szivdo-
bőség, álmatlanság,** valamint vértódulás a májban, lépben
és erekben (**aranyeres fájdalmak**) növényborom által gyorsan és sikeresen **fájdalom nél-
kül** gyógyíttatnak. A növénybor a **rossz emésztést megszünteti,** az emésztő szerveket föl-
éleszti és a gyomorban levő ártalmas anyagokat könnyű meghajtás által eltávolítja.

**A soványság, vérszegénység, halaványszín, el-
erőtlenedés** rendszeren a rossz emésztés, a kevés vértérszűrés és a máj betegségének következmé-
nyé. Teljes **étvágytalanság, idegbaj és rossz kedélyállapot**
folytán némely beteg lassan elsorvad. E növénybor az elerőtlenedett testnek új életet ad.
E növénybor az étvágyat emeli, az emésztést föléleszti és a tápláló anyagot rendszeren földolgozza, a
vértérszűrését javítja és siettet, az idegeket lecsendesíti és a betegnek új **életkedvet** ad. — Számos
elismerő levél és köszönő irat igazolja el.

A **növénybor** kapható 3 és 4 koronás üvegekben a következő gyógyszertárakban:
Csabrendek, Devecser, Jánosháza, Zala-Szent-Grót, Szent-Gál, Zircz, Pápa, Lovász-Patona, Szany, Beled,
Sárvár, Vasvár, Csány, Keszthely, Tapolca, N.-Vászony, Veszprém, Szombathely sth. valamint Magyar-
ország és Ausztria összes kisebb és nagyobb helyiségeinek gyógyszertáráiban.

Utánzatoktól óvakodjunk!
Vételnél kérjünk
„Hubert Ulrich-féle Növénybort”.

1126tk. 1900

Árverési hirdetés kivonat.

A sümegei kir. járásbíró mint telek könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Olasz Jánosné Czincz Mária és társai végrehajthatóknak Kovács Istvánné Nyers Erzsé végrehajtást szenvedők elleni 301 korona 17 fillér tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a sümegei kir. bíróság területén levő a sümegei 208 sz. tjkvben f 291/b hrsz. alatt felében Kovács István és neje Nyers Erzsé, felében Nyirő József és neje

Koller Borbála tulajdonul felvett egész ingatlanra 640 kor. a 2227 sz. tjkvben f 291/a hrsz. a. Árvai Ferenc és neje Linner Anna tulajdonul felvett ingatlanból 1/4 részre 252 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi május hó 18-ik napján délelőtt 10 órakor **Sümege**n a telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az in-

gatlanok becsárának 10%-át vagyis 62 k. 25 k. 20 fill. készpénzben, vagy az 1881. évi LX t.-c. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál. Sümege, 1901. évi március hó 25-én.

Saághy kir. aljbíró.

Hirdetésny.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték (VIII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak lárusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1901. május hó 22. és 23-án tartatik meg. A huzások a Magyar kir. ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási tereben (IV., Eskü-tér, bejárat Duna-ucca felől). — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szabad. Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1901. évi április hó 21-én.

A Magy. Kir. Szabad.
Osztálysorsjáték Igazgatósága.
LÖNYAY. HAZAY.

A következő köszönet-nyilvánítás hű bizonyítékot ad egy még eddig nem elege ismert, az általános jóletet elősegítő gyógyszeréről:

Bizonyítvány. Alulírott ezennel köszönetét nyilvánítja *Wilhelm Ferenc gyógyszerész úrtól Neunkirchen (Bécs mellett)* 1900. január hó 22-én megrendelt és a posta által kézbesített *Wilhelm-féle csus-és köszvény-ellenes vértisztító-tea*ért. Nevezett tea a kívánt hatást megtette. Még mielőtt felét elhasználtam volna, már 8 napon belül bal csipőmben és csontban volt rettentő köszvényes fájdalmam, melyek minden gyógyszernek makacsul ellenszegültek, annyira javultak, hogy az ágyat elhagyhattam és üzleti teendőimet újra megkezdhettem.

Ajánlom mindazoknak, kik hasonló bajban szenvednek, tegyenek kísérletet *Wilhelm Ferenc gyógyszerész ur Neunkirchen (Bécs mellett)* kitűnő vértisztító teájával.

1900. február 10.

Tisztelettel
v. 4-7 **Barb. Huber neje**
a Lőhozt címzett kanton tulajdonosnéje
Aesch-Neftenbach, Zürich, Svájc.

1.000.000
KORONA
ESETLEG A LEGNAGYOBB NYEREMÉNY!!

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZÉKE.

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona
A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	1 jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	"	200000
2	"	100000
1	"	90000
1	"	80000
1	"	70000
2	"	60000
1	"	40000
5	"	30000
1	"	25000
2	"	20000
3	"	15000
31	"	10000
67	"	5000
3	"	3000
432	"	2000
763	"	1000
1238	"	500
90	"	300
31700	"	200
3900	"	170
4900	"	130
50	"	100
3900	"	80
2900	"	40
50,000	nyer. és jut. összesen	13.160,000

a melyek 5 hónap alatt huzatnak ki.

Kiváló szerencse TÖRÖK-nél.
Már nagyon sokan szerencsések lettek általunk!
Öt millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból megkezdődik.

100,000 sorsjegy 50,000
pénznyereménnyel sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék szerint.

5 hónap alatt összesen tizenhárom millió 160,000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I. osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:

egy nyolcad (1/8) frt	—75	vagyis 150 kor.
" negyed (1/4) "	150	" 3—
" fel (1/2) "	3—	" 6—
" egész (1) "	6—	" 12—

A sorsjegyeket *utánvétellel* vagy a *pénz beküldése* ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. év április hó 28-ig
bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Társa
BANKHÁZ
Budapest.

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.
Főáruháza osztálysorsjáték osztályai:
1. V., Váci-körút 4. — 2. VIII., Muzeum-körút 11.
3. VII., Erzsébet-körút 54.

Rendeltetve kivágandó.

TÖRÖK A. és Tsa uraknak

Kérek részemre I. oszt.
m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget
() utánvétellel
() kéréssel
() postautalvánnyal
() mellékelt bankjegyekben (bélyeg)

Pontos cím.

A nem tetsző törölendő.

Pártoljuk a magyar ipart!

Legjobb Csontlevélpapír

„Adria”

HAZAI GYÁRTMÁNY!

Versenyez a külföld elsőrendű készítményeivel

A párisi kiállításon az „Arany érem”-mel kitüntetve.

KÉSZÍTI

Csász. és kir. udvari szállító

RIGLER JÓZSEF EDE
PAPIRIPARÉPÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPESTEN.

KAPHATÓ:
HORVÁT GABOR-nál SÜMEGEN.